

Folkhögskolornas roll i Västra Götalands regionala kompetensplattform

En rapport från Västra Götalands Bildningsförbunds folkhögskoledelegation med syfte att beskriva folkhögskolornas verksamhet och kompetens och de möjligheter som kan vara relevanta i skapandet av regionala kompetensplattformar.

Ledningsgruppen har bestått av Klas Sjögren, Hellidens folkhögskola (Skaraborg), Anders Adler, Grebbestads folkhögskola (Fyrbodalen), Lise-Lotte Wallin, Hellsjöns folkhögskola (Sjuhärad), Eva Lindgren, Göteborgs folkhögskola (Göteborgsregionen), Anna-Pia Högberg, Västra Götalands Bildningsförbund samt Kent Johansson, (projektledare).

1. Förord

För att ta fram en kompetensplattform för Västra Götalandsregionen behöver olika utbildningsanordnare i länet beskriva sin speciella verksamhet och kompetens. Det gäller i högsta grad för folkhögskolorna som för alltför många är en okänd företeelse i utbildningslandskapet.

Regionutvecklingsnämnden tog tidigt kontakt med folkhögskolorna och tillsammans har man skapat en arbetsgrupp där tjänstemän från Regionutvecklingssekretariatet mött företrädare från folkhögskolorna. Västra Götalands Bildningsförbund, som är en intresseorganisation för folkhögskolorna och studieförbunden i Västra Götaland, har varit samordnare.

Det finns ett behov av att presentera folkhögskolans möjligheter som utbildningsform och skolform i samband med arbetet att utarbeta regionala kompetensplattformar. Under hösten har ett särskilt projekt genomförts med stöd av Västra Götalandsregionen med syfte att göra en sådan beskrivning av folkhögskolorna i regionen och de resurser dessa utgör för en regional kompetensplattform.

Kent Johansson, ordförande på Nordiska folkhögskolan i Kungälv och också ordförande för Rörsefolkhögskolornas intresseorganisation, RIO, har varit projektledare och skribent till delar av innehållet i rapporten. Till sin hjälp har han haft en ledningsgrupp med företrädare från folkhögskolor från de fyra delregionerna och bildningsförbundets konsulent.

Det är ledningsgruppens förhoppning att rapporten ska vara en bra källa till ökad kunskap om folkhögskolan som utbildningsform och hur folkhögskolan kan samverka med övriga aktörer.

Innehåll

1. Förord	3
2. Uppdrag och genomförande	6
2.1 Uppdrag	6
2.2 Genomförande	6
3. Pågående regionalisering	7
3.1 Bakgrund	7
3.2 Regionala strategier och program	7
3.3 Kommentarer.....	8
4. Kompetensplattformarna	9
4.1 Syfte	9
4.2 Uppdrag och dialog	9
4.3 Kommentar	9
5. Utmaningar kring kunskap och kompetensbehov	10
5.1 Framtida förändring av befolkning och sysselsättning	10
5.2 Kommentarer.....	10
6. Folkhögskolan som utbildningsform	12
6.1 Folkhögskolan som fri utbildnings- och skolform	12
6.1.1 Folkhögskolans unika möjligheter och särart	13
6.1.2 Folkhögskolans pedagogiska personal	13
6.1.3 Internat	13
6.1.4 NQF / EQF.....	13
6.1.5 Antagning	13
6.1.6 Validering	14
6.1.7 Behörigheter.....	14
6.1.8 Studieomdöme	14
6.1.9 Folkhögskolans urvalsgrupp till högskolan.....	14
6.2 Ekonomi.....	15
6.2.1 Undervisningens finansiering	15
6.2.2 Deltagarnas studiefinansiering	15
6.3 Kommentarer	15
7. Samverkan kring kompetensförsörjning och utbildningsplanering	16
7.1 Kommuner.....	16
7.1.1 Uppföljningsansvaret	16
7.1.2 Svenska för invandrare	16
7.1.3 Personer med försörjningsstöd	16
7.1.4 Komvux	16
7.2 Delregioner och kommunalförbund.....	16
7.3 Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.....	17
7.3.1 Samhällsinformation för nyanlända.....	17
7.3.2 Studiemotiverande folkhögskolekurser.....	17
7.3.3 Kurser för arbetslösa	17

7.3.4 Fas 3	17
7.3.5 Långtidssjuka.....	17
7.4 Branschvisa kompetensöverenskommelser	18
7.5 Projekt – att äga och genomföra projekt genom finansiering från EU, fonder eller annan extern finansiering	18
7.6 Internationella kontakter och internationellt arbete	18
7.7 Individens behov.....	18
7.8 Kompetensförsörjning såsom vidarefortbildning.....	19
7.9 Kompetensförsörjning för en effektiv utbildningsplanering.....	19
7.10 Kommentarer.....	19
8. Folkhögskolor i Västra Götaland.....	20
8.1 GR. Göteborgsregionen	22
8.1.1 Agnesbergs folkhögskola	22
8.1.2 Arbetarrörelsens folkhögskola.....	22
8.1.3 Billströmska folkhögskolan.....	22
8.1.4 Folkhögskolan i Angered, FiA.....	22
8.1.5 Finska folkhögskolan	22
8.1.6 Göteborgs folkhögskola.....	23
8.1.7 Hjälmed folkhögskola.....	23
8.1.8 Kvinnofolkhögskolan	23
8.1.9 Nordiska folkhögskolan	23
8.1.10 Wendelsbergs folkhögskola.....	23
8.2 Fyrbodalen.....	24
8.2.1 Dalslands folkhögskola.....	24
8.2.2 Grebbestads folkhögskola	24
8.2.3 Ljungskile folkhögskola.....	24
8.3 Skaraborg	24
8.3.1 Axevalla folkhögskola	24
8.3.2 Hellidens folkhögskola.....	24
8.3.3 Hjo folkhögskola	25
8.3.4 Vara folkhögskola.....	25
8.4 Sjuhärad	25
8.4.1 Fristads folkhögskola.....	25
8.4.2 Helsjöns folkhögskola.....	25
8.4.3 Viskadalens folkhögskola.....	25
9. Sammanfattande kommentarer och avslutande slutsatser.....	26
9.1 Sammanfattande kommentarer.....	26
9.2 Avslutande kommentarer och förslag.....	26
9.3 Mer information.....	27
Bilaga.....	28

2. Uppdrag och genomförande

I detta avsnitt lämnar vi en redogörelse för det uppdrag som formulerats tillsammans med Västra Götalandsregionen om behovet att göra en beskrivning över de insatser som folkhögskolorna kan göra i den regionala kompetensplattform som håller på att etableras i Västra Götaland. I avsnittet lämnas också en redogörelse kring hur uppdraget genomförts.

2.1 Uppdrag

Uppdraget är att överlämna en beskrivning till Västra Götalandsregionens Regionsutvecklingsnämnd över de insatser som folkhögskolorna i Västra Götaland kan göra inom ramen för den regionala kompetensplattform som håller på att etableras i regionen.

Uppdraget för rapporten har varit att behandla folkhögskolans möjlighet att medverka i att utveckla den regionala kompetensplattformen. Det är viktigt att notera att även studieförbunden kan medverka i detta arbete, bl a genom samverkan mellan folkhögskola och studieförbund. Studieförbunden har en rik erfarenhet av uppsökande arbete i samverkan med fackliga organisationer för att bereda olika grupper möjlighet till grundläggande och kompletterande utbildning.

Uppgiften är att kartlägga och beskriva folkhögskolornas verksamhet och den särställning som folkhögskolan har i utbildningssamhället. Särskilt ska de metoder och förhållningssätt som finns i folkhögskolornas verksamhet lyftas fram. Uppgiften har inte varit att göra en ”kurskatalog” där olika kurser och utbildningar matchas mot kortsiktiga behov hos olika branscher. Beskrivningen syftar istället till en mer långsiktig inventering där folkhögskolorna kan vara en naturlig medaktör.

I uppdraget ingår också att redovisa om det finns särskilda målgrupper som folkhögskolorna har särskilda förutsättningar att nå och utbilda.

2.2 Genomförande

Vi har valt att utforma rapporten så att den kan vara ett stöd för folkhögskolornas arbete med att få kunskap om och i större utsträckning förstå det arbete som nu bedrivs med olika strategier och program för länens utveckling. Samtidigt ska rapporten vara ett stöd för andra aktörer som deltar i arbetet med den regionala kompetensplattformen samt att fler kan få ökad kunskap om folkhögskolans unika och speciella möjligheter.

Vi har valt att i två inledande avsnitt (3 och 4) ge en bakgrund kring pågående regionalisering och en redogörelse för regeringens beslut om uppdraget med regionala kompetensplattformar. I nästa avsnitt (5) har vi försökt ge en kort beskrivning av de utmaningar som finns av kunskap- och kompetensbehov utifrån bl a kommande demografiska förändringar.

Därefter har vi i de två följande avsnitten (6 och 7) försökt lämna ett underlag för hur just folkhögskolan kan medverka till att nå de fyra olika syften som finns redovisade i regeringens beslut. Vi har också sett det som värdefullt att ge en mycket kortfattad information om var och en av de folkhögskolor som är verksamma inom Västra Götaland (8).

Som avslutning på varje avsnitt lämnar vi några kommentarer för att i ett avslutande avsnitt (9) ge sammanfattande kommentarer och avslutande slutsatser.

Synpunkter har inhämtats och material har behandlats vid ett delegationsmöte med rektorerna för folkhögskolorna i Västra Götaland. Samverkan har också skett med regionutvecklingssekreteriatet.

3. Pågående regionalisering

Det pågår ett arbete med att regionala politiska organ övertar ansvaret från statliga organ och myndigheter för att besluta om strategier, handlingsplaner och program som rör respektive läns utveckling.

3.1 Bakgrund

Sedan ca 15 år tillbaka pågår ett aktivt arbete med att regionala politiska organ övertar ansvaret för att besluta om strategier, handlingsplaner och program som rör respektive läns utveckling. Det innebär att staten, regeringen, överlämnar detta ansvar från sina egna myndigheter, t ex länsstyrelserna, och att ansvaret i stället övergår till regionala självstyrelseorgan eller olika former av regionförbund. I fyra län har inte denna förändring skett ännu. Det är Norrbotten, Västernorrland, Västmanland och Stockholms län. Regionala självstyrelseorgan finns i Skåne, Halland, Gotland och Västra Götaland. Inom övriga län finns olika former av regionförbund. Ibland består regionförbundet av enbart länets kommuner, men i flera fall är också landstinget medlem av regionförbundet.

Avgörande skillnad mellan regionala självstyrelseorgan och regionförbund är att självstyrelseorganen har direktvalda regionfullmäktige och kan använda den egna kommunala beskattningsrätten för att finansiera sina insatser. Regionförbunden är indirekt valda och för finansieringen måste man ta ut medfinansiering genom var och en av de kommuner/landsting som är medlemmar i regionförbundet.

Det innebär att det idag varierar mellan länen i Sverige när det gäller vilken myndighet eller politiskt organ som svarar för den övergripande planeringen av ett läns utveckling. Fram till 1999 var det i samtliga län de statliga länsstyrelserna och statliga tjänstemän som svarade för denna uppgift.

Det är den Regionala UtvecklingsPlanen (RUP) som är den övergripande och långsiktiga strategin. Man kan säga att övriga strategier och handlingsprogram ska vara en utveckling och konkretisering av den övergripande planen. I flera fall har regeringen också utsett en statlig myndighet som ansvarar för statens samverkan inom respektive sakområde.

I flera sammanhang handlar det också om att dessa statliga organ eller myndigheter medverkar i, eller svarar för, beredning av underlag för beslut. I flera sammanhang handlar det även om att dessa statliga organ eller myndigheter ansvarar för att fullfölja och verkställa besluten. Men det avgörande beslutet för inriktning och prioritering ansvarar det regionala politiska organet för.

Strategierna och planerna gäller länets, territoriets, utveckling. De gäller alltså inte enbart den egna verksamheten inom t ex regionförbundet. Lite förenklat kan man göra liknelsen med att när en kommun beslutar om kommunal översiktsplan eller byggnadsplan för ett område så gäller den ju inte enbart kommunens egen mark eller byggnader.

3.2 Regionala strategier och program

De viktigaste politiska strategierna, handlingsplanerna eller programmen som man ska upprätta är följande. Här anges också ansvarig samordnande statlig myndighet.

<i>Regionalutvecklingsplan RUP Tillväxtprogram</i>	<i>Ansvarig myndighet</i>
Regional Infrastrukturplanering (vägar/järnvägar/flyg/sjöfart)	<i>Trafikverket</i>
EUs sammanhållningspolitik Program och finansiering	<i>Tillväxtverket ESF</i>
Infrastruktur och bredband	<i>Post och Telestyrelsen</i>
Regional Kulturplan (påse)	<i>Statens Kulturråd</i>
Regional Kompetensplattform	<i>Myndighet för yrkeshögskolan</i>
Regional Innovationsstrategi	<i>Tillväxtverket</i>

Många regionala utvecklingsplaner togs fram för ca 10 år sedan och har därefter reviderats i olika omgångar. Så har också skett för flera av övriga strategier och handlingsprogram.

3.3 Kommentarer

Det är en betydande förändring som nu sker när det gäller samhällets arbete med att formulera visioner för framtiden och att besluta om de strategier och program som gäller för prioriteringar i arbetet att inom respektive län formulera ambitionerna för den framtida utvecklingen.

Det är viktigt att de politiska organ som övertar ansvar för dessa frågor och också kommer att ansvara för dem i framtiden, utvecklar ett aktivt samarbete med företrädare för de olika parter som är berörda. Inte minst gäller det kontakterna med företrädare för den ideella sektorn.

Som exempel kan noteras att det är två olika enheter inom Västra Götalandsregionen som ansvarar för att ta fram kompetensplattform respektive kulturplan för Västra Götaland. I det första fallet är det regionutvecklingsnämnden genom regionutvecklingssekretariatet, i det andra fallet är det kulturnämnden genom kulturutvecklingssekretariat, som ansvarar för arbetet.

Till detta kan läggas att i andra län kan det vara olika politiska organ som ansvarar för arbetet inom ett och samma län. Det kan t ex det vara så att ett landsting svarar för att ta fram den regionala kulturplanen medan regionförbundet svarar för att utarbeta den regionala kompetensplattformen. Detta utifrån att arbetet med den regionala kompetensplattformen är ett led i att utveckla tillväxtarbetet och förutsättningarna för utveckling av näringsliv och sysselsättning.

4. Kompetensplattformarna

När det gäller regionala kompetensplattformar så beslutade regeringen att ge detta uppdrag i december 2009. Så inom detta område pågår nu arbetet med att utarbeta/utveckla den ”första generationen” regionala kompetensplattformar.

I det följande redovisas delar av de utgångspunkter och förslag till utformning av arbetet som ingår i regeringens beslut och uppdrag till de regionalt ansvariga organen (regioner, regionförbund och länsstyrelser). Vi har valt att göra denna redovisning genom direkta citat ur regeringens beslut.

4.1 Syfte

Enligt regeringens beslut är syftet med kompetensplattformarna följande:

- Ökad kunskap och översikt inom kompetensförsörjnings- och utbildningsområdet.
- Samordning av behovsanalyser inom kompetensförsörjnings- och utbildningsområdet.
- Ökad samverkan kring kompetensförsörjning och utbildningsplanering.
- Ökad kunskap om utbud och efterfrågan av utbildningsformer, med utgångspunkt i de olika utbildningsformernas nationella mål samt myndigheternas ansvar.

4.2 Uppdrag och dialog

Enligt regeringens beslut ska uppdraget med att utarbeta regionala kompetensplattformar genomföras i dialog med berörda aktörer och förhålla sig till näringslivets och arbetsmarknadens behov i de funktionella arbetsmarknadsregionerna.

Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Arbetsförmedlingen, Tillväxtverket samt Tillväxtanalys har uppdraget att samverka inom kompetensförsörjningsområdet. Det är Myndigheten för yrkeshögskolan som har den samordnande uppgiften.

Regeringens uppdrag uppmärksammar bristen på samordning mellan olika aktörer inom området och risken för suboptimering och ineffektiv resurshantering genom att kompetensutveckling bedrivs utan nära samverkan mellan alla de parter som är berörda.

Dessa kan sammanfattas:

- näringslivet och övriga parter som representerar efterfrågan på kompetens,
- utbildningsanordnare och övriga parter som erbjuder kompetensutveckling och utbud av utbildningar,
- arbetskraften och övriga parter som efterfrågar kompetensutveckling och utbildning.

Genom en gemensam plattform kan intressenter i kompetensutveckling samarbeta och samordna sina aktiviteter med den gemensamma ambitionen att använda resurser effektivt och bidra till förbättrad kompetens i arbetskraften

4.3 Kommentarer

Man kan konstatera att regeringens beslut är tydliga när det gäller syfte, uppdrag och vilka aktörer som kan och bör engageras i arbetet på en övergripande nivå. Samtidigt ges det stora möjligheter att genomföra arbetet utifrån de olika förutsättningar som finns inom respektive län.

Vi har i denna rapport valt att presentera folkhögskolans särskilda möjligheter utifrån regeringens beslutade syften. Detta görs i avsnitt 5 och 6.

Vi kan konstatera att det inom andra områden där det utarbetas regionala planer och strategier i samspel mellan nationell och regional nivå, så har man ofta utarbetat gemensamt bakgrundsmaterial att utgå från. Det är viktigt för olika aktörer att kunna ta del av sådant material. Det bör vara en uppgift för folkbildningen att ta fram detta underlag för folkhögskolan. Vi redovisar detta i avsnitt 9 nedan.

5. Utmaningar kring kunskap och kompetensbehov

Inom detta avsnitt beskriver vi de utmaningar som finns med de demografiska förändringar som sker inför framtiden. Detta kopplat också till bedömningar kring utvecklingen av arbetstillfällen och pensionsavgångar. Denna redovisning grundar sig på material och analyser från Västra Götalandsregionen. Regionutvecklingssekreteriatets olika enheter publicerar ett antal rapporter och analyser varje år. Rapporter och underlag finns publicerade på www.vgregion.se. Här finns de rapporter som har publicerats det senaste året och även vissa andra rapporter relaterade till regionutveckling.

I avsnittet ges också en kommentar kring vilka möjligheter och utmaningar detta ger för folkhögskolan inom den regionala kompetensplattformen.

5.1 Framtida förändring av befolkning och sysselsättning

Vi ser i framtiden stigande utbildningsnivåer men också stora skillnader mellan kommuner och mellan grupper. Befolkningens genomsnittliga utbildningsnivå ökar mycket snabbt i nuläget, när generationer där relativt få fick möjlighet till högre utbildning ersätts med andra. Utbildningsklyftan mellan kvinnor och män fortsätter samtidigt att öka. Den genomsnittliga utbildningsnivån i Västra Götaland är fortsatt något lägre än i riket. Det är angeläget att minska utbildningsklyftorna i samhället, en uppgift inte minst för folkhögskolan.

Det som också präglar de närmaste fem till tio årens befolkningsutveckling är den generationsväxling som sker när en stor del av arbetskraften nu snabbt håller på att lämna arbetsmarknaden och efterhand kommer att ersättas av en ny ungdomsgeneration. Befolkningen i arbetsför ålder ökar kontinuerligt, men ökningstakten är dock betydligt lägre än under 1990- och 00-talen. Andelen av Sveriges befolkning som är i vad som brukar kallas arbetsför ålder (20-64 år) kommer därmed och däremot att minska. Sammantaget innebär detta en förväntad stark efterfrågan på arbetskraft på en arbetsmarknad där alla resurser behöver tas till vara.

Inom flera områden sker en dramatisk omställning. Ett tydligt exempel är att antalet invånare med minst treårig naturvetenskaplig/teknisk utbildning har mer än fördubblats i Västra Götaland de senaste tio åren. På Göteborgs lokala arbetsmarknadsregion, med strax över en miljon invånare, finns i dag ca 50 000 högt kvalificerade tekniker, ingenjörer och naturvetare, varav 25 000 netto tillkommit sedan år 2000.

Men alla trender är inte positiva. Andelen ungdomar som gått vidare till högre utbildning tre år efter avslutat gymnasium har minskat för Sverige och för Västra Götaland de sex senaste åren. Skillnaden mellan hur många ungdomar som går vidare till högre studier är fortsatt stor mellan kommuner i Västra Götaland. Hälften av ungdomarna i Göteborg har gått vidare till högre utbildning tre år efter gymnasiet. I Lilla Edet, Vårgårda, Essunga, Grästorp, Gullspång, Öckerö och Färgelanda är det bara en av fyra. Riksgenomsnittet på drygt 40 procent nås bara av sju kommuner i regionen. Skillnaderna mellan könen är avsevärda. I genomsnitt tio procentenheter fler kvinnor går vidare till högre utbildning. Och skillnaderna mellan kommunerna är än tydligare. För Tjörn, Gullspång, Vänersborg, Herrljunga, Svenljunga hade mellan 40 och 50 procent av kvinnorna inlett högre utbildning tre år efter examen 2005/06. Skillnaden till männen var 25 procentenheter.

5.2 Kommentarer

Utmaningarna framöver handlar bl a om återkommande förändringar som gör att nya kunskaper och kompetenser är nödvändiga från såväl medborgerlig och individuell utgångspunkt som från arbetsmarknadens och samhälleliga perspektiv. Ökad rörlighet i arbetslivet kommer att ställa särskilda krav på ny kunskap och kompetens kopplat till yrkesmässig och geografisk mobilitet. Här finns ett behov av att utveckla och stärka samverkan inom de olika delregionala arbetsmarknaderna.

Men den största utmaningen kanske ändå ligger i att de demografiska förändringarna som innebär att årskullarna i den aktiva arbetskraften minskar. Detta innebär att det är nödvändigt att fler än

tidigare inom respektive åldersgrupp är delaktiga i arbete. Detta kommer att innebära att fler behöver en komplettering av sin utbildning för att nå grundläggande utbildning och kompetens.

Till detta ska läggas att när så omfattande andelar som ca 10 – 15 % av ungdomarna har lämnat grundskola och gymnasieskola utan grundläggande behörighet är behoven omfattade att i mer vuxen ålder kunna ta del av kompletterande utbildning.

Personer med utländsk bakgrund och utbildning är också en viktig och betydande grupp som bör ges ökade möjligheter till introducerande information samt grundläggande och kompletterande kunskap och kompetens.

Det är i dessa sammanhang och i detta perspektiv som man ska se folkhögskolans möjlighet att medverka i arbetet med de regionala kompetensformarna.

Det är stor skillnad mellan kommuner, lokala arbetsmarknader och delregioner i Västra Götaland när det gäller insatser för ökad kunskap och kompetens. Det är viktigt att dessa olika utgångspunkter beaktas i arbetet med de delregionala kompetensplattformarna och den gemensamma kompetensplattformen för Västra Götaland.

6. Folkhögskolan som utbildningsform

Ett av syftena med den regionala kompetensplattformen är ”Ökad kunskap om utbud och efterfrågan av utbildningsformer, med utgångspunkt i de olika utbildningsformernas nationella mål samt myndigheternas ansvar”. I detta avsnitt har vi valt att presentera folkhögskolan som utbildningsform.

6.1 Folkhögskolan som fri utbildnings- och skolform

Folkhögskolan är en utbildningsform och skolform som kan ses som en kompletterande och berikande möjlighet för övriga aktörer i arbetet med regional kompetensplattform.

Vi tar vår utgångspunkt från den beskrivning som finns över det nationella utbildningssystemet. En liknande beskrivning bör kunna göras för den regionala kompetensplattformen. Nedanstående beskrivning är hämtad från denna nationella presentation av det svenska utbildningssystemet.

Som framgår av ovanstående organisationsschema är folkhögskolan en skolform inom det gemensamma svenska utbildningssystemet, men en egen skolform med egen särart och med särskilda förutsättningar och möjligheter.

Alla folkhögskolor är unika och har sina egna identiteter. Folkhögskolorna präglas av folkbildningens kännetecken, fri och frivillig. Till skillnad från många andra skolformer är folkhögskolan inte bunden till traditionella ämnesuppdelningar heller kursplaner. Detta ger folkhögskolan möjlighet att på ett särskilt sätt anpassa kurser, utbildningar och studiesituationer för de studerande. Anpassningsmöjligheten gör att kurser hela tiden utvecklas och omformas så att lärandet och därmed utbytet av studierna blir så stort som möjligt för varje kursdeltagare.

I folkhögskolans undervisning utgår man från de studerandes behov, förkunskaper och erfarenheter. Samtalet och den studerandes aktiva deltagande i gruppen är utmärkande för folkhögskolans pedagogik. Det är de studerandes behov som skall styra och tillsammans planerar lärare och kursdeltagare studierna. Deltagarna blir sedda och tagna på allvar. Utmärkande för folkhögskolans metodik är att man ofta arbetar med studiebesök, temastudier och projektarbeten.

Varje folkhögskola bestämmer självständigt över sitt kursutbud och sin profil. Folkhögskolan vänder sig till vuxna studerande från 18 år och uppåt. Folkhögskolorna ser positivt på varierande

bakgrund hos sina kursdeltagare. Varje skola ansvarar för nivåer beroende på deltagarnas förkunskaper och tidigare erfarenheter.

Svenska folkhögskolor kan ta emot studerande från andra länder. Dock måste dessa uppfylla de antagningskrav som finns för kursen och de krav som Migrationsverket ställer för att få studera i Sverige.

Det finns 150 folkhögskolor i Sverige. 107 av dessa är knutna till olika folkrörelser, ideella organisationer, stiftelser eller föreningar. 43 folkhögskolor drivs av landsting och regioner. Inom Västra Götaland finns 20 folkhögskolor.

6.1.1 Folkhögskolans unika möjligheter och särart

Folkhögskolan är en särskild skol- och studieform för vuxna. Skolorna ger normalt företräde för sökande med kort tidigare skolutbildning. Den frihet som folkhögskolorna har att utforma sina kurser utifrån skolans speciella inriktning och profil ger stora möjligheter för kursdeltagarna att påverka studiernas inriktning och innehåll efter förkunskaper, intressen och behov.

Utmärkande för folkhögskolan som skolform är att man arbetar med mindre och mer sammanhållna studiegrupper, man studerar ofta ämnesövergripande i projektform och man utgår från de studerandes behov, förkunskaper och erfarenheter. Deltagaren sätts i centrum och i skolornas metodik och pedagogik ingår ofta studiebesök, grupparbeten och studieresor.

6.1.2 Folkhögskolans pedagogiska personal

Folkhögskolan har en särskild lärarutbildning som leder till folkhögskolläraryxamen. I utbildningen läggs särskild vikt vid förmåga att leda och undervisa samt att inspirera till självständiga studier och stödja individers och gruppers planering av sina studier. En folkhögskollärare ska också ha förmåga till samarbete och lagarbete och visa kommunikationsfärdigheter samt kunna använda informationsteknik i den pedagogiska verksamheten. Inom sitt yrkesområde ska folkhögskolläraren göra relevanta vetenskapliga, samhälls- och etiska bedömningar.

I folkhögskolans pedagogiska personal ingår också många andra yrkesgrupper. Det är exempelvis pedagogisk personal med utbildning i journalistik, hantverk, musik eller annat specialområde. Med en bred och djup kompetens inte bara inom sitt eget område utan också som företagare och entreprenör. Det är yrkeskunskaper som dessa lärare använder i sitt dagliga möte med folkhögskolans deltagare.

6.1.3 Internat

Flera folkhögskolor har internat för sina deltagare och ser internatet som en del i det pedagogiska och sociala arbetet inom skolans verksamhet. Internaten möjliggör också för studerande att välja att gå på en folkhögskola som inte ligger i deras omedelbara geografiska närhet. I flera fall har dessa folkhögskolor möjlighet att svara för kost och logi för andra tillfälliga kurser och utbildningar.

6.1.4 NQF / EQF

Folkhögskolans utbildningar kan jämföras med andra utbildningssystem och skolformers utbildningar. Dessa jämförelser kan bl.a. ske genom de nationella eller europeiska ramverken för kvalifikationer (NQF och EQF) och gäller såväl andra gentemot nationella utbildningar som europeiska skolformer och utbildningar.

6.1.5 Antagning

Varje folkhögskola ansvarar för antagningen till sin skola. Det finns inga generella antagningskrav på folkhögskolornas utbildningar, eftersom det finns kurser inom så många områden och på så många nivåer.

Till de behörighetsgivande kurserna (allmänna kurser) ställs normalt inga formella antagningskrav. De studerande startar på olika nivåer, beroende på förkunskaper och tidigare studier. Till allmän kurs prioriteras deltagare med låg formell utbildning.

Till profilkurserna (särskilda kurser) ställs ibland vissa antagningskrav. Det kan vara krav på tidigare studier, praktikerfarenheter eller arbetsprover.

6.1.6 Validering

En modell för validering av kompetenser som utvecklas inom folkrörelser och folkbildning, har tagits fram för Valideringsdelegationens räkning

Flera folkhögskolor har deltagit i projekt för att bygga system för validering av kompetenser som t ex förtroendevalda utvecklar i sitt icke-formella och informella lärande.

6.1.7 Behörigheter

Studerande på folkhögskola kan uppnå flera olika behörigheter:

- Behörighet till studier på gymnasienivå
- Grundläggande behörighet till högskolestudier
- Särskilda behörigheter till högskolestudier

Grundläggande behörig kan uppnås på gymnasieskola, komvux eller folkhögskola. Grundläggande behörighet till högskolestudier är de krav som ställs vid ansökan till högskoleutbildningar. För att uppnå behörigheten måste omfattningskravet och kärnämneskravet uppfyllas.

Studiernas längd på allmän kurs på folkhögskola är beroende av tidigare arbetslivserfarenhet och gymnasie- eller komvuxstudier, vilka behörigheter man önskar uppnå och hur folkhögskolan organiserar studierna. Den kortaste tiden man kan behöva läsa på folkhögskola är ett läsår. Den som varken har gymnasiestudier eller arbetslivserfarenhet får studera tre år på folkhögskola.

Vid slutförda studier intygar folkhögskolan att den studerande har kunskaper motsvarande godkänd nivå i kärnämnen. Behörighet i kärnämnen kan man också ha uppnått på gymnasieskola eller komvux före eller efter studierna på folkhögskolan.

Utöver kärnämnen kan folkhögskolorna utfärda intyg om särskild behörighet i övriga kurser på gymnasieskolan om de studerande inhämtat kunskaper motsvarande godkänd nivå i dessa ämnen.

6.1.8 Studieomdöme

Folkhögskolan har ett eget bedömningssystem och ger inte betyg i enskilda ämnen. Istället kan den som studerar på allmän kurs få ett studieomdöme som är en sammanfattande bedömning av studieförmågan. Studieomdömet syftar till att bedöma den studerandes förutsättningar att tillgodöra sig fortsatt utbildning.

Vid bedömning för studieomdöme beaktas följande faktorer:

- Kunskaper och färdigheter och utveckling av dessa.
- Förmåga till analys, bearbetning och överblick.
- Ambition, uthållighet och förmåga att organisera studier.
- Social förmåga.

På de särskilda kurserna får de studerande inget studieomdöme utan ett intyg efter fullgjord kurs.

6.1.9 Folkhögskolans urvalsgrupp till högskolan

Om antalet platser på en högskoleutbildning inte räcker till för alla som söker, så måste ett urval göras. De sökande placeras då i olika urvalsgrupper beroende på vilken skolform de kommer ifrån.

De som studerat vid folkhögskola utgör en egen urvalsgrupp, grupp 4, och jämförs alltså bara med varandra vid ansökan till högskolan. Urvalsgrupp 4 kallas därför ibland för ”folkhögskolekvoten” eller ”folkhögskolegruppen”. I denna urvalsgrupp konkurrerar man med studieomdömet från en avslutad utbildning vid folkhögskola.

Det krävs ett intyg om grundläggande behörighet från folkhögskolan för att få delta i folkhögskolegruppen. Ett sådant intyg måste utfärdas av folkhögskolan på en särskild blankett.

Platserna på högskolornas utbildningar fördelas i proportion till hur många som söker i respektive urvalsgrupp. Ju fler sökande det är från folkhögskolan, desto fler platser går till sökande

därifrån. Eftersom folkhögskolan är en jämförelsevis liten skolform, så är antalet sökande till högskolan med folkhögskolebakgrund inte så stort.

6.2 Ekonomi

I detta avsnitt redovisas den finansiering som sker via samhällsstöd till såväl folkhögskolans kostnader för undervisning som deltagarnas möjligheter till studiefinansiering.

6.2.1 Undervisningens finansiering

Undervisningen vid folkhögskola finansieras genom ett statligt folkbildningsanslag som fördelas av Folkbildningsrådet samt genom regionbidrag (landstingsbidrag), som motsvarar ca 25% av det statliga anslaget. Folkbildningsanslaget fördelas till respektive folkhögskola som sedan prioriterar resurserna till de olika kurser man anordnar. För att få en uppfattning av anslaget storlek kan man säga att det motsvarar ca 2 000 kr/deltagarvecka, vilket innebär ca 35 000 kr/termin eller ca 70 000 kr/läsår.

Till detta kommer även olika möjligheter av förstärkningsbidrag med hänsyn till deltagarnas bakgrund och förutsättningar för att delta i undervisningen.

6.2.2 Deltagarnas studiefinansiering

Deltagare i folkhögskolans kurser har möjlighet att söka studiemedel från Centrala Studiemedelsnämnden, CSN. För deltagare i folkhögskolans kurser innebär CSNs regler att man kan studera på grundskolenivå, gymnasienivå och på eftergymnasial nivå. Möjligheterna att få studiemedel begränsas från 46 års ålder.

6.3 Kommentarer

Som framgår av redovisningen i detta avsnitt har folkhögskolan som utbildningsform och skolform mycket att erbjuda som aktör inom den regionala kompetensplattformen.

Det finns anledning att särskilt lyfta fram de möjligheter som folkhögskolan kan erbjuda den som behöver en komplettering av sin utbildning för att få grundläggande behörighet och kompetens. Detta gäller också den som har lämnat grundskola och gymnasieskola utan grundläggande behörighet.

Behoven är omfattade när det gäller att i vuxen ålder kunna ta del av kompletterande utbildning. Personer med utländsk bakgrund och utbildning är också en viktig och betydande grupp som på folkhögskola kan få introducerande information och/eller grundläggande och kompletterande kunskap och kompetens.

Genom det s.k. ”motsvarandebegreppet” kan folkhögskolan medverka till och erbjuda utbildning och aktiviteter som kan vara ett alternativ till eller komplettera övriga skolformers utbildningar.

Genom folkhögskolans självständiga och lokala förankring kan man också delta i lokal och regional planering kring övergripande kunskaps- och kompetensbehov. Man har också möjlighet att genomföra kurser och aktiviteter utanför folkhögskolans lokaler eller på distans.

Inom folkhögskolan finns också specialkunskap för att genomföra särskilda, studie- och yrkesförberedande utbildningar.

7. Samverkan kring kompetensförsörjning och utbildningsplanering

Eftersom ett av syftena med den regionala kompetensplattformen är att medverka till ökad samverkan kring kompetensförsörjning och utbildningsplanering, har vi i detta avsnitt valt att presentera folkhögskolornas möjligheter i detta avseende. Folkhögskolan samverkar med en rad olika aktörer och nedanstående lista är långtifrån fullständig.

7.1 Kommuner

Kommunerna (och stadsdelsförvaltningar i de större kommunerna) har idag ansvaret för ett antal viktiga områden där folkhögskolan som utbildnings- och skolform kan medverka till att kommunerna på ett effektivt och bättre sätt kan fullfölja sin uppgift.

Folkhögskolor samarbetar på olika plan med de kommuner eller de kommundelar där de geografiskt befinner sig i. Samarbetet är ofta baserat på utbyte genom den kommunala vuxenutbildningen men sker också med kommunala musikskolor och socialtjänst. Det är stor variation mellan olika skolor och olika kommuner hur väl utvecklat samarbetet är. För de folkhögskolor som har ett utvecklat samarbete med närkommunen upplevs detta som positivt ur många perspektiv.

7.1.1 Uppföljningsansvaret

Kommunerna har uppföljningsansvaret för de ungdomar under 20 år som avslutat grundskolan men som inte fullföljt gymnasieskolan och inte bedriver studier där. Hemkommunen ska i detta syfte kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder.

Det är viktigt att varje kommun i Västra Götaland gör en genomgång hur omfattande denna grupp är samt vilka åtgärder respektive kommun planerar att vidta.

Folkhögskolan har stora möjligheter att medverka till att dessa ungdomar erbjuds lämpliga individuella åtgärder.

7.1.2 Svenska för invandrare

Varje kommun har ansvar för att de individer som har rätt till Svenska för invandrare och bor i kommunen erbjuds utbildning.

Det är viktigt att inom varje kommun i Västra Götaland göra en genomgång hur omfattande denna grupp är samt vilka åtgärder respektive kommun planerar att vidta.

Inom detta område har folkhögskolan möjlighet att erbjuda utbildning för att de som har rätt till Svenska för invandrare också får detta.

7.1.3 Personer med försörjningsstöd

Alla som bor i kommunen och som inte själva kan försörja sig på annat sätt har rätt att ansöka om försörjningsstöd. Den som varit arbetslös länge eller är under 25 år kan socialförvaltningen placera i praktik eller kompetenshöjande verksamhet.

Folkhögskolan har erfarenhet att arbeta med arbetslösa och unga vuxna och har vana att anpassa sina kurser för att ta emot personer med särskilda utbildningsbehov.

7.1.4 Komvux

Den kommunala vuxenutbildningen (Komvux) och folkhögskolan är två vuxenutbildningsinstitutioner som kompletterar varandra och som ofta samverkar för att lösa kommuninnevånarnas behov av utbildning och kompetens. I vissa kommuner är Komvux och folkhögskolan samlokaliserade.

7.2 Delregioner och kommunalförbund

Inom varje kommunalförbunds område finns folkhögskolor som utifrån sina särskilda kompetenser och villkor kan delta i arbetet att skapa delregionala kompetensplattformar. De särskilda möj-

ligheter som finns för folkhögskolan som skolform, med anpassade lokala kursplaner, ger också möjligheter att delta i ett lokalt kompetensutvecklande arbete.

Det finns exempel på delregionalt samarbete som utvecklat intressanta former för samverkan. LiA (Lärande i Arbetslivet) i Fyrbodalen är ett samarbetsprojekt mellan folkhögskolorna, kommunalförbundet, Högskolan Väst, Linköpings Universitet, Karlstads Universitet och valideringsbolaget Meritea AB. Projektet finansierat av ESF och arbetar med att stötta kommunala förvaltningar med deras arbete för att medarbetare ständigt ska lära nytt i arbetsituationen på arbetsplatsen.

7.3 Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan

7.3.1 Samhällsinformation för nyanlända

Nyanlända flyktingar och vissa anhöriga som kommer till Sverige ska erbjudas minst 60 timmars samhällsorientering för att lättare integreras i vårt samhälle. Ansvaret för utbildningen ska ligga hos Arbetsförmedlingen.

Folkhögskolan har möjlighet att medverka till denna samhällsorientering i en miljö som gynnar en positiv integration.

7.3.2 Studiemotiverande folkhögskolekurser

Folkbildningsrådet och Arbetsförmedlingen har skrivit samarbetsavtal avseende studier på folkhögskola för ungdomar som är under 25 år, saknar slutbetyg från grund- eller gymnasieskola och är registrerade som arbetssökande på Arbetsförmedlingen. Deltagarna ska anvisas av Arbetsförmedlingen. Utbildningens längd är tre månader och kan innehålla kurser av orienterande, repeterande och motivationshöjande karaktär som syftar till att underlätta för ungdomen att påbörja eller återgå till reguljär utbildning.

7.3.3 Kurser för arbetslösa

Arbetsförmedlingen upphandlar utbildningar för arbetslösa och här kan folkhögskolor med god kompetens inom området lägga in anbud och få del av olika typer av utbildningar.

7.3.4 Fas 3

Fas 3 är en del av jobb- och utvecklingsgarantin, ett arbetsmarknadspolitiskt program. Programets syfte är att erbjuda personer som varit arbetslösa under en längre tid individuella insatser för att de så snabbt som möjligt ska få ett jobb. Den som inte har fått ett jobb efter 450 dagar i jobb- och utvecklingsgarantin får sysselsättning hos en så kallad anordnare som Arbetsförmedlingen utser. Varje sysselsättningsperiod i fas 3 får pågå i högst två år. Folkhögskolorna kan erbjuda lämplig sysselsättning för personer i fas 3.

7.3.5 Långtidssjuka

Folkhögskolorna utgör en unik miljö för att genomföra aktiviteter för långtidssjuka. Ett ESF-projekt som nu genomförs på några folkhögskolor är att finna former för att förbereda långtidssjuka för en fortsatt arbetslivsinriktad rehabilitering, s.k. förrehabilitering. Projektet använder folkhögskolans väl beprövade pedagogik och metodik, deltagarna blir sedda, lyssnade på och tagna på allvar. Projektet genomförs i nära samarbete med Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen både i den övergripande verksamheten och i de lokala aktiviteterna. Folkhögskolorna erbjuder 15 till 18 veckor långa aktiviteter med friskvård/hälsa, samhällsorientering och skapande verksamheter.

Ett syfte med projektet är att förrehabilitering ska bli en accepterad länk i rehabkedjan och att alla landets folkhögskolor ska kunna vara aktörer i den förrehabiliterande verksamheten. Utvärdering av projektet visar att mer än 60% av deltagarna kommer vidare till arbete, praktik eller studier och blir bättre rustade för arbetslivsinriktade rehabilitering.

Arbetsförmedlingen kan också upphandla aktiviteter riktade till sjukskrivna t.ex. av folkhögskolor. Kursdeltagarna får stöd och inspiration att finna en ny väg i livet och att återupprätta ett socialt sammanhang. Ett genomgående tema i kurserna är kulturen, eftersom forskning har påvisat att kulturellt deltagande påverkar hälsotillståndet positivt.

7.4 Branschvisa kompetensöverenskommelser

När det gäller branschvisa överenskommelser och samarbete med enskilda företag har folkhögskolan erfarenheter från sådan samverkan inom olika områden. Exempel på detta är utbildningar för småföretagare, personlig assistentutbildning och handelskurser för unga arbetslösa.

7.5 Projekt – att äga och genomföra projekt genom finansiering från EU, fonder eller annan extern finansiering

Folkhögskolan har stora möjligheter att vara ägare eller partner i stora eller små projekt. Bindningen till olika organisationer, kommuner eller företag är liten samtidigt som alla skolor har en väl utvecklad organisation och administrativ struktur. Detta sammantaget gör att folkhögskolorna är en bra samarbetspartner för en rad olika aktörer.

7.6 Internationella kontakter och internationellt arbete

Folkhögskolor har på olika områden och på olika sätt ett internationellt utbyte. Det kan röra sig om kurser med internationell inriktning, kurser som delvis eller helt bedrivs i andra länder, utbyte med vänskolor i andra länder eller andra samarbeten över landsgränser. Folkhögskolans unika situation att lägga upp och skapa egna kurser utifrån övergripande mål har genom tiden byggt upp och fördjupat ett internationellt engagemang och arbete. Av det utbyte som sker är 55% kursverksamhet, 40% har karaktären av studieresor, konferenser eller praktikresor. Resterande del (5%) kopplas till kulturreSOR och evenemang.

Folkhögskolornas deltagare, som deltar i transnationellt utbyte, fanns 2009 till största delen i Afrika och Latinamerika (51%) till skillnad från studenter inom högskola som till största delen befann sig i Europa och Nordamerika (70%). Bakgrunden till detta ska ses utifrån det uppdrag folkhögskolorna har från staten som beskriver att skolorna ska verka för global rättvisa.

Norden står för 16% av det transnationella utbyte som sker inom ramen för folkhögskolorna. I samtal mellan de nordiska folkhögskolorna studeras bildningsbegreppet i de olika nordiska länderna – vad är bra undervisning i Danmark, Norge, Finland och Sverige? Vad anser kursdeltagare vara en bra lärsituation i de olika länderna etc. Dessutom sker det ständigt olika former av deltagarutbyte mellan skolor där deltagare kommer och förlägger viss del av kursverksamheten i något av de nordiska länderna.

7.7 Individens behov

Folkhögskolans synsätt på sina deltagare och arbetssätt med egna lokala kursplaner och individuella studieplaner ger stora möjligheter att medverka till att ge kunskap och kompetens.

Möjligheterna att få del av kompetenshöjande insatser har traditionellt gynnat män. Folkhögskolan har fler kvinnor än män i sina kurser. Folkhögskolorna kan mot denna bakgrund medverka till en ökad jämställdhet vad gäller kompetenshöjning.

Svenskar med invandrarbakgrund ges kompetenshöjning i mindre omfattning än befolkningen i övrigt. Folkhögskolorna har en stor grupp invandrare i sina ordinarie kurser och har kunskap och vana vid integrationsarbete. Folkhögskolornas miljöer är också av stor betydelse. Rapporten vill visa folkhögskolornas möjliga insatser för ökad integration i samband med kompetenshöjande insatser.

Framför allt har folkhögskolan möjlighet att stärka individers självkänsla och inspirera dem till fortsatta studier. Folkhögskolorna stödjer samtidigt individers och grupperns planering av sina egna studier.

Erfarenheter och utvärderingar visar att folkhögskolan genom sin skolform och pedagogiska arbetssätt kan medverka till att under studietiden utveckla deltagarnas generella kompetenser. Detta är viktigt eftersom arbetsmarknaden förändras i allt större takt och då behöver arbetstagare ha möjligheter att se nya sammanhang och klara av omställningar av olika slag.

På folkhögskolorna finns också en rad utbildningar som ligger på eftergymnasial nivå och/eller som syftar till att utveckla en särskild kompetens eller är inriktade mot ett speciellt yrkesområde.

Dessa utbildningar är viktiga också för de mer grundläggande, generella utbildningarna. Det är när människor möts, skapar och byter åsikter med varandra som grunden för den individuella utvecklingen sker.

7.8 Kompetensförsörjning såsom vidarefortbildning

Inom folkhögskolorna har vi ett vidare på kompetensutveckling av medarbetare i företag. Kompetensutveckling är inte bara kurser för medarbetare i företag eller organisationer utan också en ständig utveckling av arbetstagarens kompetens utifrån dennes situation på arbetsplatsen. Den situation som varit under ett antal år där individer åkt iväg från sin arbetsplats för att ”gå på kurs” och sedan komma tillbaka med ny kompetens har i många fall visat sig misslyckad. Individer har i stor utsträckning gått kursen, kommit tillbaka, och efter en tid gjort som förut. Inget har förändrats eller utvecklats. Folkhögskolorna med sin erfarenhet och kompetens kan vara delaktiga i nya former av kompetensutveckling.

Det har också visat sig i ett antal olika undersökningar att den metod som använts där någon inventerar ett utbildningsbehov i ett företag eller organisation för att senare kompetensutveckla inte fungerar. Detta eftersom när väl inventeringen är klar, upphandlingen av utbildningen gjord, så är kompetensbehovet ett annat. Modellen fungerar inte då processen är långsammare än utvecklingen och behovet av kompetens. Tanken om matchning är bra och viktig men kan inte längre vara på en central regionnivå eller nationell nivå utan behöver komma betydligt närmare varje medborgare och arbetstagare.

7.9 Kompetensförsörjning för en effektiv utbildningsplanering

Vi har tidigare visat folkhögskolans roll i utbildningssystemet i Sverige. Flödet av studerande till och från skolan är tidigare klarlagt. Vi har beskrivit vår roll i att ge medborgare behörigheter och kompetenser för vidare studier inom högskola och universitet. Förutom dessa kompetenser vittnar många om folkhögskolans kompetens i att ge medborgare en positiv utveckling inom många andra områden i samhället såsom föreningsliv, politiskt engagemang, socialt och miljöengagemang bland mycket annat.

Folkhögskolan har också en roll i att förbereda studerande inför högre studier på hantverks-, musik-, konst-, teaterutbildningar på universitet och högskolor. Vidare har många folkhögskolor yrkeskurser för bland annat fritidsledare och journalister.

Parallellt med yrkeskunskaperna inom de specifika områdena och behörigheter till fortsatta studier är folkhögskolorna framgångsrika med att ge eleverna generella kompetenser såsom kreativitet, självförtroende, trygghet, generositet, flexibilitet etc. Vi tror att dessa kompetenser kommer bli allt viktigare för framtidens, i allt snabbare takt, förändrade arbetsmarknad och det är dessa kompetenser vi alla behöver utveckla och vidareutveckla.

7.10 Kommentarer

I detta avsnittet av rapporten har vi velat visa att folkhögskolorna är resurser i ett kompetensarbete inom flera olika områden.

Många som behöver ny och ökad kompetens har dåligt självförtroende och liten självkänsla. Inom dessa områden kan folkhögskolorna, liksom studieförbunden, betyda mycket för att motivera för vidare kompetenshöjande insatser.

Folkhögskolan är en viktig aktör även på arbetsmarknaden. Med sina korta beslutsvägar kan man starta efterfrågade utbildningar med kort varsel.

Folkhögskolorna har möjlighet att öka människors förmåga att ständigt lära nytt på jobbet. Folkhögskolan kan bidra med sitt arbetssätt och sina erfarenheter till en modell för effektiv och systematisk kompetensutveckling.

Folkhögskolorna kan förlägga sina kompetensinriktade insatser på skolorna eller utanför. Man kan enskilt eller gemensamt samverka med kommuner, myndigheter och företag.

Folkhögskolorna är möjliga samarbetspartners för att ge kunskap om ett ökat internationellt samarbete i t ex företag och organisationer. Det kan gälla språkliga kunskaper men också kunskaper om kultur, historia och samhällsförhållanden.

8. Folkhögskolor i Västra Götaland

Det finns 20 folkhögskolor som har sitt säte i Västra Götaland och de är spridda över hela regionen. Skolorna är samlade i den regionala organisationen Västra Götalands Bildningsförbund som också är en regional organisation för studieförbunden.

Folkhögskolorna ägs och drivs av olika huvudmän. Majoriteten av skolorna, 13 st, har en folkörelse eller ideell organisation som huvudman (rörelsefolkohögskolor), medan de övriga sju skolorna har Västra Götalandsregionen som huvudman (regionskolor).

Som framgått av tidigare beskrivning av folkhögskolans särart (avsnitt 6) har de olika folkhögskolorna ett mycket skiftande utbud av utbildningar och kurser. Folkhögskolornas frihet att själv kunna utforma egna kurser och kursplaner gör att de också ständigt utvecklar ny verksamhet. Det är därför omöjligt att göra en beskrivning av alla de möjligheter till utbildningar som folkhögskolan kan erbjuda. Nedanstående urval är därför endast en provkarta på en folkhögskolas utbud. Den som har ett behov att genomföra en särskild utbildning kan ta kontakt med en folkhögskola och kanske komma överens om en skraddarsydd kurs.

Folkhögskolorna i regionen samverkar i olika nätverk med många organisationer, institutioner, kommuner, företag, högskolor och myndigheter. Många av folkhögskolorna (14 st) har internt med möjlighet till inackordering för sina kursdeltagare och samtliga har lunchservering.

Alla 20 folkhögskolorna har allmänna kurser i sitt kursutbud. Det är utbildningar på grundskolenivå eller gymnasial nivå med syfte att skapa behörighet för vidare studier på universitet eller högskolor. Men många studerar också på skolornas särskilda kurser. Dessa har ibland en tydlig profil utifrån skolans huvudmans ideologi t.ex. facklig, politisk, feministisk, internationell, kyrklig, social etc. eller en yrkesinriktad profil mot konst, konsthantverk, teater, musik. Vid några av skolorna finns fritidsledarutbildningar, journalistutbildningar, personlig assistentutbildningar och förberedande polisutbildningar.

Folkhögskolornas kurser vänder sig ibland till särskilda målgrupper. Det finns särskilda kurser för nyanlända, för personer med olika funktionsnedsättningar, för arbetslösa, långtidsjuke, kvinnor, romer, etc. Deltagarna på folkhögskolornas kurser kommer ibland från samma kvarter där skolan ligger men ibland från ett annat land långt borta.

Det speciella kunnande som finns på folkhögskolorna att skapa den utbildning som olika individer efterfrågar gör att folkhögskolorna också genomför projekt och uppdrag vid sidan av den ordinarie verksamheten. Den här typen av utbildningar och projekt kan innefatta arbete med såväl företagare som arbetslösa, högutbildade som lågutbildade, föreningsaktiva som personer i utanförskap, äldre som unga vuxna, etc. Folkhögskolorna kan enskilt eller gemensamt delta i samverkan såväl kommunalt, delregionalt som regionalt.

De erfarenheter folkhögskolorna i Västra Götaland har är att kompetensutveckling inte längre kan vara kurser för medarbetare i företag utan en ständig utveckling av arbetstagarens kompetens utifrån dennes situation på arbetsplatsen. Den process som kommer av ett kompetensbehov fram till kompetensförsörjningen är tillgodosedd behöver vara snabbare och mer effektiv än den hittills varit. Folkhögskolorna, med våra erfarenheter och kompetens, kan vara till nytta för att stötta denna process så att cykeln blir snabbare och därmed mer effektiv.

Folkhögskolor i regionen genomför bl.a. följande utbildningar riktade att utbilda till en bransch:

- Utbildning för småföretagare. Kurser som vänder sig till små och medelstora företag som behöver stärka sina kunskaper i ledarskap, marknadsföring, försäljning och affärsjuridik. De är upplagda som en distansutbildning där deltagarna jobbar med ett interaktivt webbverktyg samt några tillfällen då gruppen träffas.
- Utbildning för det civila samhället. Kurser för föreningar med ideell verksamhet, som behöver skapa lönsamhet i den eller de av föreningens aktiviteter som drivs för att finansiera den ideella verksamheten och samtidigt se till att aktiviteterna ligger i linje med föreningens värden och visioner.

- Personlig assistentutbildning. Utbildningar genomförs som uppdragsutbildningar för företag verksamma inom personlig assistans. Under 18 dagar fortbildas yrkesverksamma personliga assistenter i bland annat etik, psykologi, assistentkunskap och hur det är att leva med funktionsnedsättning.
- Handelskurser. Handelskurserna är ett regionalt utvecklingsprojekt för unga arbetslösa där teori varvas med arbetsplatsförlagt lärande i ett handelsföretag. I kursen ingår att deltagarna skapar en meritportfölj för att få en insikt om sina individuella kompetenser och möjligheter att erhålla intyg från tre gymnasiala kurser med inriktning handel. Efter kursen valideras deltagarna och de får ett branschintyg.
- PIA (Polisen Interagerar Aktivt) Ett projekt där coacher med ickenordisk bakgrund, som anställts på civila tjänster inom Västra Götalandspolisen, har utbildats i handledarskap, historia, folkhemmet och välfärdsutvecklingen samt livsåskådningsperspektiv.
- Utbildningar inom kulturområdet. Flera folkhögskolorna spetsutbildar inom teater, musik, konst och konsthantverk. Kurserna innefattar ofta också starta-eget-kunskap, marknadsföring, ekonomi och juridik.

Exempel på projekt som genomförs på folkhögskolor i regionen:

- LiA Lärande i Arbetslivet – Ett ESF kompetensutvecklingsprojekt som vänder sig till kommunala förvaltningar i Fyrbodalen.
- Förrehabilitering på folkhögskola – ett ESF-projekt för långtidssjuka.
- Mötesplats Ljungskile – Ett ESF kompetensutvecklingsprojekt som vänder sig mot företagare i Ljungskile.
- Handelskurser ”Arbeta i Butik” – Ett regionprojekt som vänder sig till arbetslösa som vill arbeta inom handel.
- Det goda livet – Ett ESF-projekt som vänder sig till personer med psykisk funktionsnedsättning.
- Personlig assistans – Ett Nordplusprojekt (Nordiska ministerrådet) där utbyte med nordiska länder i fråga om personlig assistans utvecklas.
- Hälsa på folkhögskola – Ett projekt som finansieras av socialstyrelsen som vänder sig mot folkhögskoleelever och deras attityder mot alkohol och narkotika

Folkhögskolorna i Västra Götaland har ett omfattande internationellt arbete. Några exempel:

- Inom Norden sker ett stort utbyte mellan flera folkhögskolor i regionen och folkhögskolor som finns i framförallt Norge och Danmark. Nordiska folkhögskolan i Kungälv har särskilt nära samarbete med de norska, danska och finska folkhögskoleföreningarna.
- Folkhögskolorna tar varje år emot studerande från andra länder i hela världen.
- Några folkhögskolor genomför studieresor och studiebesök till olika europeiska länder med syfte att ”få kontakt med kulturverksamhet i andra europeiska länder”.
- Folkhögskolor i regionen har utbyte av lärare och deltagare i korta kurser och kulturevenemang i Sverige och i andra länder.
- En folkhögskola bedriver en kurs i vilken studiebesök med arbetsinsatser i Bolivia ingår. Syftet är ”att utifrån en kurs om barns och ungdomars rättigheter se förutsättningar för barnkonventionen i annat land”. En annan folkhögskola inledde ett utbyte med Egypten i syfte att ”uppnå ökad förståelse för varandras arbete och ett gemensamt synsätt på vad utbildningen syftar till”

Vi presenterar nedan kort de 20 folkhögskolorna. Ytterligare uppgifter om respektive folkhögskola kan man få genom direktkontakt med skolan eller genom att läsa på www.folkhogskola.nu.

8.1 GR. Göteborgsregionen

8.1.1 Agnesbergs folkhögskola

Huvudman: Västra Götalandsregionen

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med romsk profil.

Galileis gata 34

415 17 Göteborg

Tel: 031 63 21 00

info@agnesbergshsk.se

www.agnesbergshsk.se

8.1.2 Arbetarrörelsens folkhögskola

Huvudman: Föreningen Västra Sveriges Arbetares Folkhögskola

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser samt fackliga och politiska kurser.

Järntorget 7

413 04 Göteborg

Tel: 031-711 91 91

info@afig.org

www.afig.org

8.1.3 Billströmska folkhögskolan

Huvudman: Västra Götalandsregionen

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med musik, estetisk och naturvetenskaplig inriktning. Global kurs med inriktning Barnkonventionen. Musiklinje. Internat.

Stenkyrkovägen 16

471 93 Källekärr

Tel: 0304-67 65 70

info@billstromska.fhsk.se

www.billstromska.fhsk.se

8.1.4 Folkhögskolan i Angered, FiA

Huvudman: Folkhögskoleföreningen i Angered.

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser på grundskole- och gymnasienivå med inriktning mot media och samhälle, lokalt och globalt. Språkkurser i svenska. Konstkurser. The Music College.

Box 2107

424 02 Angered

Tel: 031 48 34 44

fia@fia-angered.se

www.fia-angered.se

8.1.5 Finska folkhögskolan

Huvudman: Finska folkhögskolans stiftelse

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med mångkulturell inriktning. Högskoleförberedande kurs och kurser riktade till kurder och somalier.

Salviagatan 54

424 40 Angered

Tel: 031-331 50 66

info@finska.fhsk.se

www.finska.fhsk.se

8.1.6 Göteborgs folkhögskola

Huvudman: Västra Götalandsregionen

Huvudsaklig inriktning: Allmän kurs fri inriktning och med inriktningarna musik, college och naturvetenskap. Fritidsledarutbildning, Personlig assistentutbildning och småföretagarutbildningar. Skolan har filialer i Biskopsgården och Bergsjön.

Örlogsvägen 22
426 71 Västra Frölunda
Tel: 031-769 76 00
info@gbg.fhsk.se
www.gbg.fhsk.se

8.1.7 Hjälmares folkhögskola

Huvudman: Hjälmares folkhögskoleförening, EFS i Västsverige

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med inriktning drama, estetisk, polisförberedande, vårdskola-omsorg. Specialkurser: Bibel. Hälsocoach. Idrott och ledarskap. Media och kommunikation. Pilgrim.

Hjälmares Allé 20
441 95 Alingsås
Tel: 0322-64 40 00
exp@hjalmar.se
www.hjalmar.se

8.1.8 Kvinnofolkhögskolan

Huvudman: Stiftelsen Kvinnofolkhögskolan

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser på grundskole- och gymnasial nivå. Feministiska studier: intersektionell organisering eller video. Collegekurser.

Första Långgatan 28 B
413 27 Göteborg
Tel: 031-780 35 00
kvinnofolkhogskolan@kvinno.fhsk.se

8.1.9 Nordiska folkhögskolan

Huvudman: Föreningen Nordiska folkhögskolan i Kungälv

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med inriktningar mot miljö, historia, natur och språk. Specialkurser i sång, journalistik, globalisering, teater, film, foto, språk och teckenspråk.

Olof Palmes väg 1
442 31 Kungälv
Tel: 0303-20 62 00
info@nordiska.fhsk.se
www.nordiska.fhsk.se

8.1.10 Wendelsbergs folkhögskola

Huvudman: IOGT-NTO:s folkhögskoleförbund

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med inriktningarna kultur, människan, naturen, samhället, världen. Projektledarutbildning. Teaterutbildningar

435 35 Mölnlycke
Tel: 031-338 05 30
info@wendelsberg.se
www.wendelsberg.se

8.2 Fyrbodal

8.2.1 Dalslands folkhögskola

Huvudman: Västra Götalandsregionen

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med inriktningar hästkötare, personlig utveckling, skriv- och läs. Livslinje och invandrarlinje. Skolan har filial i Trollhättan.

Folkhögskolevägen 6

458 30 Färgelanda

Tel: 0528-758 80

skolan@dals.fhsk.se

www.dals.fhsk.se

8.2.2 Grebbestads folkhögskola

Huvudman: Västra Götalandsregionen

Huvudsaklig inriktning: Hantverkskurser i keramik, textil, trä och möbelhantverk. Kurs i marinbiologi samt allmänna kurser med inriktning spa och hälsa, grafisk kommunikation, silver och friluftsliv.

Box 9

457 02 Grebbestad

Tel: 0520-199 20

info@grebbestad.fhsk.se

www.grebbestads.fhsk.se

8.2.3 Ljungskile folkhögskola

Huvudman: Stiftelsen Ljungskile folkhögskola bildad av fyra ekumeniska organisationer

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med inriktning samhälle, internationellt, musik och naturvetenskap. Fritidsledarutbildning. Journalistlinje. Musiklinje. Kurs för funktionshindrade.

459 80 Ljungskile

Tel: 0522-68 69 00

exp@ljungskile.fhsk.se

www.ljungskile.org

8.3 Skaraborg

8.3.1 Axevalla folkhögskola

Huvudman: Stiftelsen för Axevalla folkhögskola

Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med inriktningar allmän, data-nätverk, global och socialpsykologi. Fritidsledar- och behandlingsassistentutbildning.

532 72 Axvall

Tel 0511-269 70

info@axevalla.fhsk.se

www.axevalla.fhsk.se

8.3.2 Hellidens folkhögskola

Huvudman: Blåbandsrörelsens folkhögskoleförening

Huvudsaklig inriktning: Allmän kurs med social och mediainriktning. Distansundervisning. Grafikutbildning. Grafisk design. Konsthantverk. Konstskola. Yrkesförberedande konstnärlig kurs.

522 94 Tidaholm

Tel: 0502-178 00

helliden@helliden.se

www.helliden.se

8.3.3 Hjo folkhögskola

Huvudman: Stiftelsen Skara Stifts folkhögskola i Hjo
Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med inriktning polisförberedande. Distansutbildning. Konstlinje. Konstnärsutbildning. Musikkurser. Svenska kyrkans grundkurs. 55+ kurser.
Lundbyvägen 12
544 31 Hjo
Tel: 0503-323 00
info.hjo@folkbildning.net
www.folkhogskolan.com

8.3.4 Vara folkhögskola

Huvudman: Västra Götalandsregionen
Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurs. Allmän kurs med profilen Hälsa och funktionsnedsättning, Allmän kurs med profilen Människor i utveckling. Växa vidare med personer som gått individuella programmet eller särskolan. Fritidsledarutbildning, Radiojournalistisk kurs.
Box 163
534 23 Vara
Tel: 0512-579 70
rektorsexp@vara.fhsk.se
www.vara.fhsk.se

8.4 Sjuhärad

8.4.1 Fristads folkhögskola

Huvudman: Västra Götalandsregionen
Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med inriktning på samhälls- och miljöfrågor. Kurser i vävning. Kurs till personliga assistenter. Kurs för personer med mental funktionsnedsättning samt anpassningskurser för personer med synnedsättning. Förberedande kurser.
Folkhögskolevägen 7
513 32 Fristad
Tel: 033-23 68 00
exp@fristads.fhsk.se
www.fristads.fhsk.se

8.4.2 Helsingöns folkhögskola

Huvudman: Västsvenska Stiftelsen för kyrkliga folkhögskola (Göteborgs stifts folkhögskola)
Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med möjlighet att välja inriktningar: konst, musik eller webbdesign. Tredje året är högskoleförberedande. Musiklinje som förbereder för vidare studier samt Bibellinje. Kort kurser med inriktning mot kyrkan.
519 81 Horred
Tel: 0320-20 58 30
helsingon@helsingon.fhsk.se
www.helsingon.fhsk.se

8.4.3 Viskadalens folkhögskola

Huvudman: Föreningen Västra Sveriges Arbetares Folkhögskola
Huvudsaklig inriktning: Allmänna kurser med samhällsvetenskaplig inriktning. Fritidsledarutbildning.
Sälgered
515 93 Seglora
Tel: 0320-183 00
folkhogskola@viskadalen

9. Sammanfattande kommentarer och avslutande slutsatser

I detta avsnitt gör vi sammanfattande kommentarer utifrån tidigare avsnitt samt lämnar avslutande kommentarer och förslag till sådant som bör kunna genomföras i ett fortsatt arbete.

9.1 Sammanfattande kommentarer

Den sammanfattande kommentaren är att det finns anledning att i det fortsatta arbetet utveckla folkhögskolans roll i den regionala kompetensplattformen. Genomgången inom de olika avsnitten visar att folkhögskolan har en roll som en viktig resurs för att förverkliga syftet och uppdraget med den regionala kompetensplattformen.

Rapporten har medverkat till att kartlägga och beskriva folkhögskolornas verksamhet och den särställning som folkhögskolan har i utbildningssamhället.

I redovisningen framgår också vilka särskilda målgrupper som folkhögskolorna har särskilda förutsättningar att nå och utbilda.

Folkhögskolorna är och kan vara:

- En kompetensutvecklare på plats för företag, kommuner eller organisationer och kan stötta medarbetare i lärandet och samtidigt stötta ledningen i strukturer kring det systematiska arbetsplatslärandet.
- En skolform som stöttar de som av olika orsaker behöver få sin grund- och/eller gymnasieskolekunskaper kompletterade eller fördjupade.
- En skola för de som vill förändra sin yrkesbana eller ändra inriktning i livet.

9.2 Avslutande kommentarer och förslag

I denna rapport görs en grundläggande redovisning för arbetet med den regionala kompetensplattformen och folkhögskolans möjlighet att medverka i detta arbete.

Avslutningsvis vill vi föreslå följande för att än mer utveckla och ta till vara de möjligheter som finns i ett ökat regionalt och kommunalt ansvar för att utveckla möjligheterna för enskilda människors möjlighet till kunskap och kompetens. Det är viktigt att notera att Västra Götalandsregionen har ansvar för att utarbeta regionala strategier och den regionala kompetensplattformen medan kommunerna ansvarar för genomförandet och finansieringen av merparten av de åtgärder som kommer att föreslås i kompetensplattformen.

Våra avslutande förslag är att

- Västra Götalandsregionen och nationella myndigheter bör medverka till att det finns mer grundläggande material tillgängligt, t ex statistik, för arbetet;
- kommunerna i Västra Götaland, enskilt och tillsammans, tar fram och beslutar om hur man konkret ska genomföra de åtgärder som behövs;
- kommunerna bjuder in företrädare för folkhögskolan för att diskutera de möjligheter som folkhögskolan kan erbjuda som egen utbildnings- och skolform;
- Västra Götalands Bildningsförbund med stöd av Västra Götalandsregionen tar fram en kommunikationsplan för hur den regionala kompetensplattformen vad gäller folkhögskolornas och folkbildningens insatser ska kommuniceras för att sedan genomföra de implementeringsåtgärder planen beskriver;
- folkhögskolorna medverkar till att det finns mer grundläggande material och statistik tillgängligt, regionalt och lokalt, som beskriver folkhögskolans verksamhet och möjligheter

- folkhögskolorna utvecklar det delregionala samarbetet och utser delregionala kontaktpersoner;
- folkhögskolorna utarbeta gemensamma principer för finansiering av de utbildningar/kurser/aktiviteter man erbjuder olika parter i arbetet med den regionala kompetensplattformen.

9.3 Mer information

För den som vill veta mera om rapporten eller de tankar som finns om folkhögskolornas och folkbildnings roll i en framtida kompetensplattform kan vända sig till

Västra Götalands Bildningsförbund
Skolgatan 3
532 31 SKARA

0511-134 65
www.vgb.nu
info@vgb.nu

Bilaga

Ett axplock av exempel på folkhögskolornas samverkanspartners

Förutom samverkan mellan folkhögskolorna inom regionen och i andra delar av landet är här en uppräkningslista av exempel på samverkanspartners som är gjord efter snabb kontakt med folkhögskolorna.

A

Agora
Aint I a women
Alpha Institut
Antidiskrimineringsbyrå i Göteborg
Arabiska synskadades förening
Arbetarrörelsen
Arbetsförmedlingen
Attention

B

BIFF
Blåbandsrörelsen
Blåstället - kulturhus i Angereds centrum

C

Centrum för Urbana studier
Centrum mot rasism
Coompanien
Crawfords doors

D

DHR – delaktighet, handlingskraft,
rörelsefrihet
DO-diskrimineringsombudsmannen
Dagfolkhögskolan i Hässleholmen
Dövas förening

E

Evangeliska Fosterlandsstiftelsen
ESF-Europeiska Socialfonder

F

Fackliga organisationer
Finska föreningar
Fiskarna i Grebbestad
Fittcrew
Foff – för feministiska föräldrar
Folkets Hus
Forum SKILL
Framtid Fristad - företagsorganisation
Frizonen Simone
Frölunda kulturhus
Futurum i Alingsås
Föreningsförvaltningar
Föreningen för ensamkommande flyktingbarn
Föreningen för folkbildningsforskning
Föreningen Grunden

Föreningen för Huntingtons sjukdom
Föreningen Interkult. Pedagogik
Föreningen Norden
Föreningen Sverigekontakter
Försäkringskassan

G

GIF (fd. GIO)
GIL (Gothenburg Independant living)
Globala folkhögskolan i Malmö
Golden Ladies
GÅIHOP
Göteborgs feministfestival
Göteborgs Stift och enskilda församlingar
Göteborgs universitet

H

HBtQ-festivalen (konst och kultur i Gtbg)
Handikappsorganisationer
Hälsa på folkhögskola (Nykterhetsrörelsen)
Högskolan i Borås
Högskolan för Design och Konsthantverk
Högskolan för Scen och Musik
Högskolan Väst
Hörselskadades förening
Hörselvården

I

IKEA
IOGT-NTO
IOGT-NTOs internationella institut
Ideellt forum
Ingen människa är illegal
Internationella föreningen Joyce
Internationella Kvinnoförbundet för fred och frihet

J

JUN – IOGT-NTOs ungdomsförening

K

Karibuföreningen
KFF
Kommunalförbundet Fyrbodals
Kommunalförbundet GR
Kommunalförbundet Skaraborg
Kommunalförbundet Sjuhärads
Kommunerna och kommundelar/förvaltningar

i Västra Götaland
KomVux
Kvinnofhsk stödföreningen
Kurdiska Kvinnoföreningen i Västra Götaland
Kurdiska kulturcentrum
Kurdiska Riksförbundet
Kurdiska Unionen

L

LaSse – brukarstödsförening
Linköpings universitet
Litografiska Akademien
Litografins Vänner
Ljungkile församling
Lokala kulturföreningar
Lokala privata företag
Länsstyrelsen i Östergötland

M

MHF – Motorförarnas helnykterhetsförbund
Meritea AB

N

Nationella sekr. för kvinnoforskning
Nordiska folkhögskolerådet
Norsk, dansk o finsk folkhögskoleförening
Närverk dialog i Angered

P

Pensionärsorganisationer
Polismyndigheten i Västra Götaland
Politiska organisationer
Privata företag
Pustervik

R

RFSL
Regionala kulturnämnden
Ringsakers folkhögskola i Lillehammar
Räddningsmissionen

S

SFHL
Sfi
SISU Idrottsutbildarna
SKILL
SPSM-ISP – förening för föräldrar med
hörselskadade barn

SRF

SRF arabiska kvinnoförening
Skara Stift
Socialtjänsten
St Lukasstiftelsen
Studieförbunden:
ABF
Studieförbundet Bilda
Folkuniversitetet
Ibn Rushd
Medborgarskolan
NBV
Sensus Studieförbund
Studiefrämjandet
Studieförbundet Vuxenskolan
Svenska Institutet
Svenska Kvinnors Vänsterförbund
Svenska Kyrkan
Svenska Kyrkans Unga i Göteborg
Sveriges kvinnoråd
Sveriges Turistförening - STF
Sverigefinska församlingen
Sverigefinska Riksförbundet
Somaliska Framtidsföreningen
Svenska somaliska vänföreningen
Stödnätet för kvinnor i Hammarkullen

U

UNF
UN Women
Universitetet i Örebro
Utsiktens gymnasieskola

W

WCU – Women´s Consortium of Ukraine

V

Viewpoint east.org
Vårdcentralerna
Världskulturmuseet
Västergötlands Idrottsförbund
Västgöta Assistans
Västra Götalands Länsnykterhetsförbund
Västra Götalandsregionen

